

nya böcker

Alain Finkielkraut
La défaite de la pensée
Galimard

Bernard-Henri Lévy
Éloge des intellectuels
Grasset

derna kärleken, inspirerad av den gamle filosofen Emmanuel Lévinas och dennes märkliga tänkande kring det mänskliga ansiktet.

Relativism

Finkielkraut går längre tillbaka i historien än Ferry/Renaud, nämligen till 1700-talet och motsättningen mellan den franska upplysningsfilosofin och en mer eller mindre samtida tysk tanke-tradition. Mot de franska upplysningsfilosofernas abstrakt-metafysiska budskap om det mänskliga i allmänhet, de generella kraven på mänskliga rättigheter och hyllandet av ett universellt förnuft som med viljans hjälp kan bryta ned gamla skrankor och fördomar hävdar exempelvis den tyske filosofen Johann Gottfried Herder (1744–1803) i stället det specifika hos de olika folken, deras unika "Volksgeist", och den historiska tradition som avsett detta folklyne med dess värdefulla myter, inklusive fördomar. Endast det partikulära är verkligt, och världen kan bara förstås som ett slags ansamling av delaspekter.

Efter en vältalig men riskabelt översiktlig genomgång av den konservativa tanketradition där Herder har en frände i fransmannen Joseph de Maistre (1754–1821) och senare dagars Oswald Spengler (1880–1936) lanserar så Finkielkraut sin grundtanke att denna traditions hyllning av det historiskt-specifika och partikulära på bekostnad av upplysningstankens universalism egentligen har sin direkta motsvarighet i dagens kultursituation.

De gemensamma, övergripande värdena har degraderats till idealistisk metafysik, våra samhällen blir alltmer mångkulturella, den ena kulturyttringen är lika mycket värd som den andra: rock, serier, mode, matlagning är specifika uttryck för kulturell praktik och har i princip samma värde som de stora (konst)verken – "les oeuvres". Den radikala relativism som breder ut sig, tycks Finkielkraut faktiskt mena, är samma andas barn som 1700-talets konservativa kulturfilosofier.

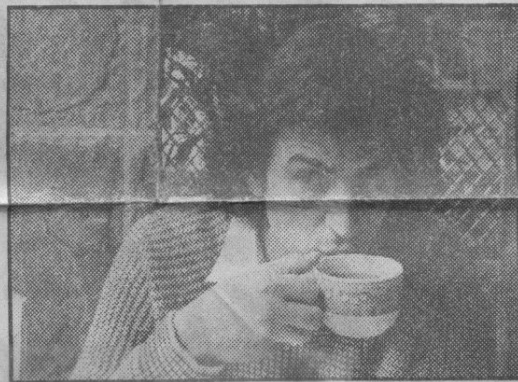
Grandville: "Nijärgåvor till folket".

Dagens människa är utsatt för slösande informationsindustrier som sätter värdehierarkier och ideologiska system i gungning. Det är inte lätt att upprätthålla ett entydigt kulturbegrepp eller ens en klart definierad intellektuell funktion. I Frankrike har filosofer som Lyotard och Baudrillard bejakat denna postmoderna situation. Men på senare tid har en ny generation tänkare gjort sig hörd. Dit hör Alain Finkielkraut och Bernard-Henri Lévy, som båda vill hålla fast vid upplysningsarvet och universella mänskliga värden. Otto Mannheimer har läst deras senaste böcker.

Alain Finkielkraut.

Foto: LEIF ENGBERG

Bernard-Henri Lévy.

Foto: JAN DELDEN